

ROCZNIKI TEOLOGICZNE
Tom LXI, zeszyt 1 – 2014

AGNIESZKA ZABOROWSKA
ANNA ANDRZEJEWSKA-CIOCH

„POZNANIE FUNKCJONOWANIA SYSTEMU POMOCY SPOŁECZNEJ
ORAZ INSTYTUCJONALNYCH FORM WSPARCIA
NA PRZYKŁADZIE WYBRANYCH
INSTYTUCJI POMOCY SPOŁECZNEJ W NIEMCZECH”
PROJEKT ORGANIZOWANY WE WSPÓŁPRACY
STOWARZYSZENIA MISERICORDIA W LUBLINIE
ORAZ FUNDACJI WSPÓŁPRACY POLSKO-NIEMIECKIEJ,
KATOLICKIEGO UNIWERSYTETU LUBELSKIEGO JANA PAWŁA II
I KATHOLISCHE UNIVERSITÄT EICHSTÄTT-INGOLSTADT

W dniach 21-26 października 2013 r. w ramach projektu „Poznanie funkcjonowania systemu pomocy społecznej oraz instytucjonalnych form wsparcia na przykładzie wybranych instytucji pomocy społecznej w Niemczech” studenci KUL, kierunku praca socjalna wraz z kadrą naukową KUL byli gośćmi studentów i wykładowców kierunku praca socjalna Katholische Universität Eichstätt-Ingolstadt. W pierwszym dniu wizyty uczestnicy projektu wzięli udział w międzynarodowym seminarium naukowym pt. „Struktury pracy socjalnej w Polsce i Niemczech”. W ramach seminarium studenci kierunku praca socjalna KUL wraz z opiekunami naukowymi przy-

Dr AGNIESZKA ZABOROWSKA – adiunkt Katedry Życia Społecznego Rodziny, Instytut Nauk o Rodzinie i Pracy Socjalnej, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II; adres do korespondencji: Al. Raławickie 14, 20-950 Lublin.

Dr ANNA ANDRZEJEWSKA-CIOCH – asystent Katedry Życia Społecznego Rodziny, Instytut Nauk o Rodzinie i Pracy Socjalnej, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II; adres do korespondencji: Al. Raławickie 14, 20-950 Lublin.

gotowali trzy wykłady: „Projekt socjalny jako narzędzie pracy socjalnej”, „Street-working jako metoda pracy socjalnej” oraz „Instytucje pomocy społecznej w Polsce”. Uczestnicy seminarium mogli również – w ramach wygłaszanych referatów – porównać system pomocy społecznej oraz streetworking w Niemczech. Zaprezentowane referaty były cennym wkładem w międzynarodową dyskusję na temat form i metod pracy socjalnej. Pozwoliły na zmianę perspektywy i kierunku kształcenia przyszłych pracowników socjalnych. Po południu uczestnicy projektu mieli czas na zwiedzanie miasta. Wieczór upłynął pod hasłem integracji środowiska akademickiego, przy wspólnej kolacji.

Kolejny dzień wizyty w Eichstätt rozpoczął się oficjalnym spotkaniem z dziekanem – prof. dr Stefanem Schierena. W trakcie spotkania omawiane były plany dalszej współpracy między Uniwersytetami. Studenci zostali zaproszeni na wystawę „gielda pracy socjalnej”, organizowanej przez niemieckich studentów kierunku praca socjalna. Gielda została przygotowana w ramach zajęć prowadzonych przez Agnieszkę Kulmę (M.Ed) i odbywała się w gmachu Uniwersytetu w Eichstätt. Skupiała niemalże wszystkie instytucje pomocy społecznej w Niemczech. Instytucje te oraz inne organizacje świadczące pomoc na rzecz osób potrzebujących miały możliwość przedstawienia charakteru swojej działalności. Studenci natomiast mogli wybrać miejsca, w których chcieliby odbyć praktyki, a w przyszłości podjąć pracę.

Po południu odbyły się dwie wizyty studyjne: w domu dziecka Marienstein oraz Kreisjugendring Eichstätt. Dom dziecka jest zespołem placówek, położonych tuż za miastem w pięknej okolicy. Na rozległym terenie znajdują się budynki mieszkalne, szkoła, plac zabaw, boisko oraz pracownie warsztatowe. Dzieci, które tam przebywają, pochodzą głównie z rodzin nieporadnych wychowawczo. Większą część podopiecznych stanowi młodzież hiperaktywna, która sprawia problemy wychowawcze. Dzieci umieszczane w ośrodku mają bardzo dobre warunki bytowe, funkcjonują w małych grupach, w oddzielnych segmentach mieszkalnych. Pod okiem wychowawców starają się uczyć codziennych obowiązków, tj. gotowania, prania czy sprzątanania. Oprócz szkoły, do której uczęszczają, na terenie ośrodka znajdują się różne pracownie warsztatowe, w których wychowankowie mają szansę nauczyć się zawodu (np. stolarza). Młodzież, głównie chłopcy, wykonują w nich w ramach zajęć piękne przedmioty z drewna (np. łodzie czy samochody), które często wystawiają na aukcje. Psychologowie oraz wychowawcy oprócz pracy z dziećmi starają się także pracować z rodzicami swoich podopiecznych. Celem pracy wychowawczej jest bowiem powrót dziecka do rodzin biologicznych.

Kolejną organizacją, jaką mogli poznać studenci, była placówka pozarządowa, która charakterem przypomina polskie świetlice środowiskowe lub domy kultury. Kreisjugendring Eichstätt skupia niewiele osób, mimo to działa bardzo prężnie. Zajmuje się głównie pracą z dziećmi i młodzieżą zamieszkującą wiejskie tereny, gdzie dostęp do instytucji oświatowych jest ograniczony. W ramach tej działalności są organizowane obozy dla dzieci, półkolonie oraz zajęcia tematyczne, np. z gotowania. Interesującą inicjatywą, jaką podjęto, są zajęcia cyrkowe. Instytucja zakupiła wóz cyrkowy, którym dzieci i młodzież występująca w cyrku podróżuje, obecnie nawet poza granice Niemiec. Oprócz tych występów prowadzone są zajęcia w ramach

współpracy międzynarodowej. Kreisjugendring Eichstätt przyciąga dzieci i młodzież właśnie takimi ciekawymi propozycjami.

Wieczorem odbyło się spotkanie polskich i niemieckich studentów, którzy wspólnie przygotowali kolację.

Ostatni dzień pobytu został przeznaczony na wyjazd do w Norymbergii, gdzie funkcjonują dwie instytucje: Rummelsberger Diakonie oraz przedszkole MOMO. Rummelsberger Diakonie jest instytucją o szerokim zasięgu, rozbudowaną strukturalnie oraz działającą w wielu obszarach pomocy społecznej. Swoją działalnością obejmuje obszar Bawarii; pracuje głównie z osobami starszymi w domach pomocy społecznej, z osobami niepełnosprawnymi oraz dziećmi i młodzieżą w różnych instytucjach szkoleniowych. Rummelsberger Diakonie zatrudnia w swoich strukturach około 5000 osób, na różnych stanowiskach; z uwagi na duże potrzeby społeczne nie jest to wystarczająca liczba. W ramach Rummelsberger Diakonie funkcjonuje wiele placówek, takich jak hospicja, mieszkania chronione, oraz są świadczone usługi opiekuńcze, pomoc osobom niepełnosprawnym. Oprócz instytucjonalnych form pomocy są prowadzone działania edukacyjne dla dzieci wymagających socjalizacji, szkolenia przygotowujące do zawodu oraz do opieki nad osobami potrzebującymi. Rummelsberger Diakonie stosuje nowe, często innowacyjne metody pracy z podopiecznymi, np. w pracy z osobami chorymi na Alzheimera.

MOMO, współpracujące z Instytutem Pracy Kulturalnej i Socjalnej (ISCA), to sieć przedszkoli, którą tworzą rodzice – pedagodzy – rodzice. W ramach wzajemnej współpracy wychowawcy wraz z rodzicami podejmują wspólnie decyzje wychowawcze dotyczące dzieci. Grupy przedszkolne są niewielkie, obejmują 14 dzieci, jednego wychowawcę i jednego rodzica. Rolą rodziców jest przede wszystkim wspieranie i wspomaganie wychowawców w działalności pedagogicznej. Przedszkole oprócz samej opieki nad dziećmi prowadzi działania w wielu obszarach współistniejących, organizując mediacje, prowadząc różne projekty oraz działalność edukacyjno-pedagogiczną. Podstawę programową stworzyli sami wychowawcy, posiłkując się metodą Montessori, a swoje działania rozszerzyli nie tylko na dzieci, lecz także na ich rodziców, włączając ich w proces dydaktyczny, ale również w animacje czasu wolnego. Przedszkole MOMO wzbudza wiele pozytywnych emocji i wrażeń.

Wizyta w Niemczech w ramach projektu „Poznanie funkcjonowania systemu pomocy społecznej oraz instytucjonalnych form wsparcia na przykładzie wybranych instytucji pomocy społecznej w Niemczech”, zorganizowana przez Stowarzyszenie Misericordia w Lublinie, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, Katholische Universität Eichstätt-Ingolstadt oraz Fundację Współpracy Polsko-Niemieckiej, stała się cennym doświadczeniem zarówno dla polskich, jak i niemieckich studentów oraz kadry naukowej obu Uniwersytetów. Zdobyta wiedza oraz doświadczenia, jakimi podzielili się z nami nasi sąsiedzi, z pewnością zostaną wykorzystane w procesie kształcenia przyszłych pracowników socjalnych w Polsce.